

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Horizori nefracate nu se pri-
mesc. — Manuscrise nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele:

BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INȘERTIUNILOR:
o seriă garmond pe o colonă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fa și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIV.

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 226.

Brașov, Vineri 12 (25) Octomvrie.

1901.

Disolvarea dietei croate.

De un timp încôce Croații se mișcă și dau semne de viață mai mari ca altădată. Au făcut ca lumea să vorbescă de ei, aci când cu afacerea San-Girolamo din Roma, aci prin couperarea lor cu aderenții ideii unei mari Croații din Zara și Seraievo.

C'un cuvânt opozițiunea croată de diferite colorii începuse să jöce un rol în Agram, nu ca mai înainte, când față cu majoritatea, ce a creat o regimul lui Khuen-Hedervary ea dispărea aprobe cu totul. Firesce, că acțiunea opozițiunii a trebuit să se accentueze și în dieta croată și nu numai odată s'au întemplat în sesiunea trecută a acestei diete, conflicte aspre între guvern și partidele opoziționale.

Partea cea mai însemnată a campaniei în contra regimului Khuen-Hedervary și o rezervase însă opoziția croată pentru sesiunea de față a dietei. Era planul făcut gata, că toate fracțiunile opoziționale să incheie între sine o coalițiune și totodată să începă în dietă o mare acțiune asemenea aceleia, ce au întreprins-o la timpul său Germanii, Cehii și Maghiarii în parlamentele din Viena și Budapesta.

Coalițiunea nu s'a putut realiza din cauza rezervei celor din partida dreptului, care stă sub conducerea lui David Starcevic și Iosif Frank. Cu toate acestea opozițiunea croată nu înceta de a pune în vedere prin organele sale, că decumva nu se va crea și pentru dieta croată o lege, care să garanteze alegerile curate și o lege de incompatibilitate, ca în Ungaria, ea va începe încă în sesiunea actuală o campanie de obstrucțiune.

Banul croat, contele Khuen-Hedervary, este însă un om nu numai rutinat, dăr și cu multă experiență, ce a făcut-o într'un lung sir de ani, de când stă în fruntea guvernului

croat. Șiret și viclean cum e, el și de astădată a tăcut și a făcut. Fără a arăta nici cea mai mică intențiune de a scurta zilele dietei din Agram, el se înțelese cu ai săi cei mai apropiați și cu guvernul din Peșta, și după 24 de ore dela redeschiderea sesiunii ultime dietale, Khuen-Hedervary a cetit în dietă rescriptul regesc, prin care se disolvă dieta croată.

Disolvarea a venit cu atât mai neașteptată, cu cât mandatul dietei se sfârșea numai în Maiu anul viitor, apoi fiind-că nu se scia și nici partidul guvernului n'a știut nimic de disolvare până în momentul din urmă. Rescriptul regesc însuși arată ca motiv al prea timpuriei disolvări, de a face posibil ca cele două corpuri legiuitoare (din Budapesta și Agram) să-și împlinescă problema lor în aceleași perioade legislative, accentuându-se astfel și mai mult comuniunea de stat ce lögă regatul Ungariei de regatele Croației și Slavoniei.

În realitate însă se vede, cât de colo, că cauzele disolvării dietei croato-slavone sunt cu totul altele; scurt dis. disolvarea s'a făcut pentru a da o lovitură opoziției croate, care în timpul din urmă câștiga tot mai mult teren în țără, nelăsându-i timp de a-se organiza și de a-se pregăti cum se cade pentru alegerile dietale. Trucul principal al Banului a fost, că de-odată cu disolvarea s'a pus în lucrare și ținerea în timpul cel mai scurt posibil a nouelor alegeri, așa că deja în Decemvrie se se pötă întruni noua dietă. Printr'asta se face cu neputință fracțiunilor din opoziția de a-se reculege și de a-se puté pregăti cum trebuie pentru nouele alegeri.

Cei dela guvernul țerei sperază deci, că în asemeni împrejurări opozițiunea, care și așa nu este unită, va eși slăbită din alegeri și că atunci éráși va străluci în omnipotența sa regimul-Hedervary. În acésta aștep-

tare cei din jurul Banului au și început să lătescă faima, că Banul ar fi exprimat dorința de „a face alegeri curate“ după esemplul Ungariei. A și nimerit-o contele Khuen Hedervary, când se provöcă la esemplul Ungariei, care, după însăși mărturisirea Maghiarilor, numai alegeri curate n'a avut. S'a schimbat eticheta, încolo vinul a rămas tot cel falsificat de mai înainte.

Pentru a-se acoperi din toate părțile, Banul croat s'a îngrijit ca mai înainte de-a fi disolvată dieta să alegă pe cei 43 de delegați ce-i trimite în dieta din Peșta. Aceștia vor reprezenta acolo Croația până-ce noua dietă croată va alege pe noii delegați, cari vor avé să-i înlocuescă.

Cu ocaziunea amintitei alegeri s'au dat pe față nusuințele contrare legăturilor actuale de drept public cu Ungaria, s'au ridicat voci în contra dualismului și a amestecului Ungariei în afacerile croate. Estemare întrebare, decă aceste nusuințe, cari în timpul din urmă au prins tot mai adénci rădăcini în popor, vor puté fi cu succes paralizate prin apucătura disolvării grabnice și neașteptate a dietei. Se pöte întempla, ca cu totă scurtimea timpului, să se realizeze presupunerea, că majoritatea celor aleși pentru viitörea dietă, cari se vor recruta din elemente amice pactului cu Ungaria, va fi așa de covârșitoare.

Odiniöră Croații erau în fruntea mișcării naționaliste din țările regatului Sf. Stefan. S'a așteptat pöte cu drept dela ei, în cei 30 de ani din urmă, să nu uite de acésta. Croații însă după încheierea pactului cu Ungaria, la 1868, s'au izolat de mișcarea naționalităților celorlalte din ce în ce mai mult, până când au ajuns sub regimul maghiaron al Banului, să ducă izolați o politică cu totul specifică slavă, aspirând la întemeierea unei Croații mari, seu a unui imperiu mare sud-slav.

Un rol mult mai însemnat ar fi jucat Croația și Croații, decă nu se izolau și erau înaintemergători în lupta pentru egala îndreptărire națională în partea de dincöce a monarhiei.

Alegerile dietale sunt, înafără de vre-o câte-va mandate, deja terminate. În 21 l. c. în cercul Vag-Vecse la balotagiul dintre liberalul Cornel Emmer și candidatul partidei populare Desideriu Horvath, fu ales acesta din urma. Ér la alegerea în orașul Giula, unde a fost éráși balotagiul, a reușit liberalul Dr. Zoltan Bodöki față cu candidatul ugronist Nicolae Bartha cu o majoritate de 15 voturi.

Până acum este cunoscut rezultatul alegerilor din 409 cercuri; în 276 a învins **partidul liberal**, în 79 cercuri **fracțiunea kosuthistă**, în 11 cercuri **fracțiunea ugronistă**, în 24 cercuri **partidul poporal**, în 13 cercuri au fost aleși deputați ce stau înafără de partide (între aceștia 11 Sași), apoi 5 deputați ai **naționalităților** și un **democrat**.

Câștigul și pierderea diferitelor partide se arată așa: partidul liberal câștigă 19 și perde 58 de cercuri; partidul poporal câștigă 13 și perde 5 cercuri; fracțiunea kosuthistă câștigă 31 și perde 12 cercuri; fracțiunea ugronistă câștigă 7 și pierde 4 cercuri; cei înafără de partide câștigă 3 și nu pierde nici un cerc; naționaliștii și democrații câștigă toate cercurile lor.

Mai sunt a-se face următoarele alegeri: În 23 l. c. alegerea în balotagiul în cercul Szekelyhid între kosuthistul Akos Molnar și liberalul Sigmond Szunyogh; în 24 l. c. în cercul Bazin între liberalul conte Iuliu Apponyi și candidatul partidului poporal Iosif Hrabowsky, precum și alegerea în cercul Stomfa, care fusese suspendată în 2 Octomvrie din cauza esceselor întemplate și acum se va face între candidații Dr. Franz Komlossy și aderentul partidului poporal Trubnyi. Cea din urmă alegere în balotagiul se va face în 27 l. c. în Szentes între ugronistul Eugen Molnar și kosuthistul Tasnady.

Convențiunile comerciale. „Nordd. Allg. Zeitung“ din Berlin publică un comu-

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Victima unui vis de mărire.

După Felix Vogt.

Deja de mult abia trece un an, fără ce să pötrundă din singurătatea castelului belgian Bouchute câte o mică scire în publicitate, care raportază despre starea nenorocitei împărătese, ce petrece acolo în nopți suferințescă. Înainte cu trei-șeci și cinci de ani împărătesa Charlotta de Mexico, cea odiniöră atât de admirată, a ajuns din mândră împărătesă o sörmană alienată, care nici în ziua de astăzi nu e liberată de suferințele sale. Multe s'au scris despre acea catastrofă, adevărate și neadevărate, oăci întunecate, ca și sörta, au rămas și oărările, pe cari s'a apropiat catastrofa. Astăzi o nouă publicațiă revarsă lumină asupra multor detaluri, până acum necunoscute.

Prințesa Charlotta de Belgia, fiica nenorocitei case de Sachsen-Coburg, care actualmente are descendenți pe tronurile Angliei, Belgiei, Portogaliei și Bulgariei, avea

atât din partea tatălui, cât și a mamei sânge revoluționar în vinele sale. Tatăl său se alesese rege al Belgiei, după-ce acest popor s'a rupt cu forța de Olanda, érmama sa era fiica regelui burghez Ludovic Filip, care se urcă pe tron după detronarea domnitorului legitim, Carol X. Ea însuși era o fată förte inteligentă și viöie, pötrunsă de tradițiile caselor Orleans și Sachsen-Coburg, conform cărora numai hărnicia personală justifică privilegiile născerei. În etate fragedă de șapte-spre-șecce ani se mărită la 1857 cu Maximilian, fratele mai mare al împăratului austriac, care era cu opt ani mai mare, decât dënșea. Acésta căsătorie s'a pus la cale, ca de obicei, de cătră cele două curți, dăr fiind-că amândoi, conform caracterului lor, au reușit a pune condiția, ca să se cunöcă reciproc înainte de a-se uni pentru viață, căsătoria lor se putea numi o căsătorie de simpatie.

Cadoul de nuntă al fratelui-impărat a fost numirea arhiducelui Maximilian, care își câștigase deja ore-cari merite pentru marina austriacă, în demnitatea de guvern general al Lombardiei. Tinerei părechii

li plăcöu förte mult acésta demnitate, aprobe regală, care le dădă drept reședință orașul Milano. Amândoi aveau gustul de a se încunjura de o curte splendidă și-și dădeau silința a-se face iubiți înainte supușilor și a-le ușura astfel sarcina domniei străine. Din păcate, fericirea acésta dură numai doi ani. În Viena au găsit, că părechea arhiducală cheltuesce prea mulți bani, érin politică urméză prea puțin directiva dată de guvernul imperial, din care cauză guvernul general numit la 1857 fu revocat la 1859. Maximilian și Charlotta s'au întors cam indispuși la Miramar, splendidul lor castel de lângă Trieste, unde arhiducelul era comandant al flotei, ca și mai înainte. Dăr Miramar li-se părea prea strimăt. Ei căutau deci distracțiuni în călătorii, cari au dus pe Charlotta până la Madeira, érin pe Maximilian până la Brasilia. Charlotta își publicase călătoriile sub titlul: „Voyages à bord de La Fantaisie“. „La Fantaisie“ se numia adecă yachtul arhiducelui.

Astfel stăteau lucrurile, când în anul 1862 se apropiă ispititorul, care oferi arhiducelui și ambițiosei și tinerei sale soții o

despăgubire pentru pompa de domnitor perdută din Milano și Monza. Era împăratul Napoleon III, care sub pretext, că republica mexicană nu-și achită datorile din Europa și că în capitala Mexicului s'a împușcat asupra ambasadorului francez, a întreprins o expedițiă de rășboi și credea, că influența Francei o va întări în Mexico prin aceea, că va da țării un principe european, pe care îl alesese el singur.

Maximilian, care, ca și soția sa, avea un mare respect pentru voința popörelor, pusese numai o condițiune, anume, ca să-l cheme însuși țără. Acésta condițiune fu primită de cătră Franceși, cari ocupând la 10 Iunie 1863 capitala Mexico, convoacă 216 de notabili aparținători partidului clerical, ce avea simpatii pentru Franceși și la 10 Iulie oferiră coröna arhiducelui austriac. Maximilian șovăia totuși, dăr Charlotta, care avea înainte ochilor săi esemplul tatălui și al bunicului său, se aprinse numai decât. Un lucru uitase numai, că nici Leopold I. și nici Ludovic Filip n'au avut a-și mulțumi corönele armelor străine. Împăratul austriac căuta a-l reține pe fra-

nicat cu scop de-a desmînji faima răspîndită într-o parte a pressei, că guvernul german n'ar avé de gând să abdică convențiile comerciale. Față de acesta „Nordd. Allg. Zeitung“ dice, că guvernul german vré să reguleze din nou raporturile vamale cu celelalte state pe baza noului tarif vamal, prin urmare intenția atribuită guvernului de a nu abdică convențiile, s'ar opune scopului și ar însemna numai o întărire a pozițiunii statelor străine. Guvernului german — dice oficioasă „berlinesă“ — trebuie să i-se dea mână liberă pentru ca în moment potrivit se abdică convențiile existente. Nu se pôte sci încă sosirea acestui moment, care atîrnă mai ales dela introducerea noului tarif vamal și dela negocierile cu puterile străine.

Maghiarisare cu forța.

Turbarea maghiarisării i-a cuprins atât de cumplit pe dascălii unguri din Budapesta, încât și-au pus de gând, ca într'un an de zile să maghiarizeze în *sentiment și nume* pe toți elevii nemaghiari dela școlile elementare. Date interesante ne dă în privința acésta chiar o foiaș soviniștă. Eță ce cetim anume:

Două acte interesante au sosit alaltăeri la consiliul capitalei. Antecedentele cauzului s'au întemplat deja la începutul săptămînei trecute. Un măcelar s'a dus la directorul unei școle elementare din Budapesta și amarit s'a plîns, că dascălul a maghiarisat cu forța numele copilului său. Drept *corpus delicti* a arătat directorului un caet, pe care dascălul scrisese: „Postas Antal, școlar de clasa I“. La plîngerea acésta directorul a răspuns, că lucrul s'a întemplat cu *invocarea întregului corp dascălesc*. Și anul trecut s'a dat un cas asemenea, dise directorul, încercând a convinge pe tatăl copilului, că nu i-s'a făcut nici o nedreptate. Măcelarul n'a voit însă să se plece dinaintea „oșagului“ d-lui director și a apelat afacerea la senatul orașenesc.

Directorul strîns cu ușa s'a dat el de cătră pădure și a trîntit o strașnică adresă cătră consiliul capitaliei, pentru a-și justifica procederea. Șiretul director, cere în adresă, ca să se impună drept *datorință* maghiarisarea numelor cari „sună rău“. În școlile medii, dice el, se mai pôte susține disciplina ori-cât de particulară accentuare ar avé e-primarea cutărui nume, însă în școlile elementare acésta e o imposibilitate. Aduce apoi exemple pentru-ca să arate, că numele maghiarisat al copilului place adeseori părintelui și-l primesce ca legal — prin ceea-ce se face un mare serviciu mișcării de maghiarisare. Decă senatul va aproba acésta, atunci nu vor trece 30 de ani și *poporațiunea întregii capitale va deveni maghiară nu numai în limbă, ci și în nume*.

Senatul școlar n'a decis încă asupra propunerii. Diarele soviniște diu Pesta fusé

cer cu insistență, ca propunerea să fîă acceptată, fiind-că pe calea acésta oșta maghiarisătorilor s'ar înmulți prin dascălime și ar promova „nobila cauză“ a maghiarisării de nume.

Eță dér că la începutul veacului al XX, într'o țără pretinsă civilizată și la un popor ce se pretinde cult, se practică meseria cea mai imorală și revoltătoare: răpirea limbei și naționalității celor de alt neam.

Aniversarea a 80-a a lui Virchov.

La frumoșa serbare din Berlin ținută la 12 Octomvrie în onorea veteranului profesor Virchov, au fost reprezentate mai tôte țările din Europa și multe din America și Asia. Diu partea Austriei era de față Dr. Told, din partea Ungariei Dr. Pertik, ér din partea României Dr. Toma Ionescu. Dl Toma Ionescu a depus în mâinile pasierului comitetului german suma de 2161 mărci, colectată între medicii români pentru institutul Virchov. Cu ocaziunea defilării reprezentanților diferitelor țări, oprindu-se și d-l Ionescu în fața octogenarului savant, a pronunțat un discurs, pe care îl reproducem după diarul „La Roumanie“. Eță discursul:

„Ilustre și venerabile Magistre! Acceptând marea onore de a reprezenta pe comitetul german însărcinat cu organizarea acestei serbări jubulare pe lângă confrății țerei mele, șcieam dinainte, că nu voi întâmpina la deșeu, decât entusiasm. Toți, în adevăr, fără distincțiune, au rivalizat unii cu alții, pentru a-și aduce tributul de admirațiune la opera uriașă, pe care ați îndeplinit-o în acésta frumoșă și fructuoșă viață.

Comitetul român, compus din toți profesorii celor două facultăți de medicină din București și din Iași, precum și întreg corpul medical român m-au încredințat sarcina și onorea de a Vă prezenta obolul lor pentru incomparabilul vostru institut (institutul de patologie — Red.) și a Vă exprima sentimentele ce-l animéază pentru ilustra Văstră persoană.

Sentimentele, cari umplu inimile noastre în acésta zi de sărbătoare și de bucurie sunt așa de mari, încât cu greu voi găsi termenii capabili de a vi-le transmite: căci Voi sunteți pentru noi, Venerabile Magistral, incarnațiunea superbă a științei medicale a secolului, ce s'a sfîrșit, și a celui ce s'a zămislit de curînd.

Contemplând energia Văstră și activitatea Văstră prodigiôșă, nu putem crede, că suntem reuniți aici pentru serbarea aniversării Văstre a 80-a.

Voi ne apareți ca o stăncă majestôșă, izolată în mijlocul oceanului timpului, de care se frîng valurile anilor, fără să-i atingă o părticică măcar. Ca și un far, ce se înalță și ale cărui rațe luminează din depărtare drumul ce trebuie să-l urmăim, pu-

ternicele rațe ale geniului Vostru au răspîndit o viață lumină în trecut și vor continua încă a ne lumina și a ne conduce în viitor.

Astfel ne rugăm lui Dumnezeu, ca să Vă acorde încă îndelungați ani pentru gloria patriei Văstre, pentru onorea științei medicale și pentru fericirea omenirii.

Adăugăm cu acésta ocaziune, că admiratorii lui Virchov au contribuit pentru ridicarea unui bust al jubilarului, care s'a desvîlțat în muzeul patologic în ziua serbării. La festivitatea desvîlțării a pronunțat un discurs ministrul instrucțiunii publice Dr. Studt. ér după aceea a luat cuvîntul însuși Virchov, ținînd o prelegere de două ore despre patologia celulară și parasitară, care ramură de știință a creat-o și cultivat-o tôte viața sa ilustrul octogenar. Imperatul german i-a conferit cu ocaziunea aniversării marea medalie de aur pentru științe și i-a adresat o scrisoare autografă. Medicii germani au contribuit cu 50,000 mărci pentru institutul Virchov.

Așa sciu să-și serbeze națiunile culte pe bărbații lor mari.

SCIRILE DILEI.

— 11 (24) Octomvrie.

Logodna principesei Elisabeta cu prințul Windischgrätz, n'a prea cauzat mare bucurie în cercurile maghiare. Așa scrie cel puțin corespondentul din Budapesta al diarului „Münchener Neueste Nachrichten“. Și care este cauza acestui lucru? „Sunt mai multe cauze“ — spune corespondentul diarului german. — Întăi fiind-că bunicul mirelui a fost cel diutău la 1848, care a combătut revoluția maghiară, al doilea fiind-că mirele este slavofil, și al treilea fiind-că are simpatii pentru ultramontani. Tôte acestea sunt considerate de cătră Maghiari ca tot atâtea piedeci puse în calea procesului de maghiarisare, căruia ar dori ei să supună chiar și dinastia.

Populația orașelor din Ungaria. Budapesta are 713 000 locuitori, Seghedin 100.000, Teresiopol 81.000, Dobrițin 73.000, Mai mult de 60.000 locuitori au orașele Poju și Hódmezővásárhely. Mai mult de câte 50.000: Arad, Agram (Croatia) și Kesz-kamét. Mai mult de 40.000: Timișoara, Oradea, Clușiu, Nepeșt și Miskolcz; mai mult de 30.000: Fiume, Békés, Ciaba, Casovia, Brașov, Félégyháza, Nyiregyháza Szentcs, Sopron, Alba-Regală și Ozepléd: mai mult de 20.000: Zombor, Neusatz Zenta, Raab, Békés, Szarvas, Becskerecul mare, Sibiu, Jászberény, Nagykőrös, Sătmare, Chichiuda, Bőszörmény, Szolnec, Verșeș, Mezötur, Agria, Sabaria, St.-Miclăuș, Canija, Esseg, Csongrád, Oroshaza, Bekes-Gyula, Karczag și Halas.

Aduarea statului catolic a fost deschisă ér în Clușiu de cătră contele Majlath, episcop de Alba-Iuliu. Alături de episcopul era și un președinte civil, baronul Jósika Samuel, fost ministru a latere. Erau de față 112 delegați din cei 207 convocați. Statul este compus din 2/3 laici și 1/3 preoți. Din raportul publicat vedem, că în cursul anului au cerut pentru orientare statutele de organizația ale statului: metropolitul ortodox din Carlovit, metropolitul din Blășiș și episcopul unitar din Clușiu.

Românisări de nume. Și în România caută jidovii a și schimba numele ca și în Ungaria. Înainte de aducerea legii, care pune dificultăți la schimbarea numelui, câți va dintre jidovi și-au asigurat nume istorice românesce. Alții și-au tradus numele pe românesce, făcînd din Schwarz: *Negru*, din Goldstein: *Goleșteanu*, din Weintraub: *Strugurescu*, din Goldenberg: *Mon-teoru* etc. Aceia, pe cari i-a chemat odinioară Kohn și s'au botezat, și-au păstrat prețioșă silabă, care le reamintese originea sacerdotală, au ascuns-o însă așa de bine, încât nu i-am mai recunosc astăzi, decă principiile lor antioareștesce nu i-ar da de gol. Cine ar puté crede d. e. că sub numele de Economu, Diaconescu, Condrea se ascunde vr'un descendent de jidov? Intr'un

diar din România cetim acuma, că elevul din cl. VII a liceului „Alexandri“ din Galați, cu numele Moise și Moise, a cerut să i-se schimbe numele în *Messianu*. Messianu! N'are rău gust Moise!...

Stabilirea congregațiilor străine în Austria. Polonii și Cehii din „Reichsrath“ au decis să voteze contra moțiunii, prin care se va cere guvernului să nu permită stabilirea pe teritoriul Austriei al congregațiilor plecate din Franța.

Deputatul Vêrșetului este cunoscutul scriitor și dramaturg maghiar *Herczeg Ferencz*. Despre tinerețele acestui mare maghiaron, i se scrie diarului „D. Tgbbt f. Ungaru“ următoarele din Stuttgart: „Nainte de acésta cu vre-o câți-va ani a căutat un tînăr Băuățen, citînd *sentimentele sale germane și originea sa șvâbescă*, protecția unui poet și estetician cunoscut din Stuttgart, ca să i-se admită pe scena teatrului din Stuttgart mai multe drame scrise de dînsul. Cu tôte bună-voința de-a ajuta tînărului scriitor s'a găsit, că piesele sunt de valoare inferioară. Tînărul din cestiune și-a tradus mai tîrziu dramele dimpreună cu numele său în *limba maghiară* și astfel a reușit să se înalțe la gloria unui scriitor de frunte maghiar. Numele lui? Cunoscătorii referințelor băuățene l'au găcit deja. Mai înainte îl chema Franz Herzog!“

O invenție importantă. Se anunță din Londra cu data de 19 Octomvrie st. n.: ER, în prezența unei mulțimi număröse de specialiști și de reprezentanți ai pressei, doi ingineri, Armstrong și Orling, au făcut experiențe cu o importantă invenție a lor: a cărmui torpilore prin curenți electrici fără a-se întrebuița sârmă și a se transmite sunete de-așemenea fără sârmă. Cu tot timpul nefavorabil, experiențele au avut un deplin succes. Prin radiațiune electrică, fără întrebuițare de sârmă a fost pus ușor în mișcare și condus — dela o depărtare de 500 metri -- mecanismul cărmui unui torpilor, care plutia într'un basin. Un succes tot așa de frumos l'au avut și experiențele cu telefonul fără sîrmă. Prin apăsarea pe butoanele unui aparat s'a putut stabili o comunicația verbală între două stațiuni depărtate 50 metri una de alta; vocile s'au auzit destul de deslușit. Contrar sistemului Marconi, impulsunile electrice se transmit prin curenți terestri, ér nu prin unde eterice. S'au făcut cu deplin succes experiențe și cu un telefon, prin care se pôte vorbi cu glas forțe tare. Aparatul e așa de mic, încât împreună cu bateria pôte fi purtat în buzunarul hainei.

Urmările escomunicării lui Tolstoi. Escomunicarea contelui Leo Tolstoi a dat în Rusia rîde forțe triste. Intre partizanii țeranii ai contelui Tolstoi și Rușii ortodoxi din Pawlowski a izbucnit dela escomunicarea marelui scriitor o certy, care s'a terminat acum printr'o catastrofa. Acum câți-va ani, cunoscutul ucenic al lui Tolstoi, prințul Chilkow, a construit în Pawlowski o colonie tolstoiană, care număra cam 300 de locuitori. Prințul Chilkow a dăruit coloniștilor case și pămînt, a înființat acolo o școală și a îndreptat viața țeranilor după învățăturile lui Tolstoi. Intre coloniști și țeranii ortodoxi din Pawlowski au domnit totdeauna cele mai bune relațiuni. Acésta s'au înrutățit însă după escomunicarea lui Tolstoi. Nu de mult coloniștii au atacat biserica ortodoxă din Pawlowski, au devastat-o și căutau chiar să sfărîme icônele sfinte. Țeranii ortodoxi au alergat îndată și imediat s'a încins o luptă în tôte regula. Deore-ce ortodoxii erau în număr mai mare, coloniștii au pățit-o rău de tot. Mulți dintre ei au fost omorîți, ér alții grav răniți. A trebuit să intervină armata. Guvernatorul din Charkow conduce ancheta la fața locului. Diarele clericale din Rusia profită de acest incident spre a cere măsuri energice în contra învățăturilor anarhiste ale lui Tolstoi.

Omorul din Răczalmás. Cu ocaziunea alegerilor din Răczalmás a fost omorît un jidov cu numele Günsberg. S'au omorît omen și în alte părți, ca d. e. la

tele său prin aceea, că a pus ca condiția a consimțămîntului său la primirea coronei mexicane, renunțarea lui Maximilian la ori ce moștenire în casa Habsburg. Atunci se duse Charlotta anume la Viena, unde se aruncă la picioarele împăratului, cerînd revocarea condițiunii severe. Împăratul însă era inflexibil, ceea-ce vedînd Maximilian, a cedat și a scris actul de renunțare. Totuși se dice, că ar fi dis atunci unui prieten: „Decă așa afla acuma, că cu tôte acestea afacerea nu se va realiza, m'asî închide în odaia mea și a-și juca de bucurie, însă Charlotta...!“

În Paris părechea domnitore fû primită de cătră împăratul, împărătesa și întreaga elită a societății cu onoruri imperiale. În teatrul „Gymnase“ tocmai atunci se reprezenta o nouă piesă a lui Dumas „L'Ami des Femmes“. Maximilian și Charlotta au asistat la reprezentația în loja imperială și erau obiectul atențiunii publicului apröpe în mai mare măsură, decât novitatea lui Dumas.

Prima impresie, ce o primise Charlotta în noua sa patriă, în care merse cu soțul său în Iunie 1864, nu era tocmai fa-

vorabilă. Bogații comercianți din orașul de port Veracruz erau adversari partidului clerical, care chemă pe Franceși în țără și nu eșiră de loc spre întemplinarea protegiatului lui Napoleon. Afară de acésta regentul Almonte, care trebuia să predea noului domnitor puterea, ce o exercitase în mod provisoric, din nenorocire fû oprit în drumul său dela Mexico spre Veracruz și n'a putut sosi să fîă de față la debarcare. Puebla însă, al doilea oraș după mărime în Mexico, i-a recompensat nu peste mult pentru rătăciră, cu care fuseseră primii în Veracruz. Charlotta era așa de emoționată, încât adresă prefectului o scrisoare lungă și dăruie pentru reparațiile spitalului din acel oraș suma de 25.000 franci. Acésta fû dealtminteri numai începutul, căruia rămăsese credincioasă în tot timpul domniei, căci în cei doi ani dela Iunie 1864 până la 1866, în fie-care zi dădea în termen mediu câte 10.000 franci pentru scopuri filantropice și din cauza acésta devenise forțe iubită în tôte țera.

(Va urma.)

Pinczhely 7 inși, la Dobrița de asemenea mai mulți inși. Acești din urmă fiind însă creștini, nimeni n'a stăruit să se facă cercetare și să se pedepsescă partidul contrar. Nu stă însă tot așa lucrul cu omorirea lui Günsberg. Aici trebuie să se pedepsescă alegătorii din partidul popular. Diarele jidovesci — serie „Alk.” — au acuzat pe preotul Csucs ca autor moral și cereau darea lui în judecată. Preotul Csucs a fost în adevăr citat în fața judecătorului, unde dovindându-i-se inocența, a fost sistată contra lui ori-ce cercetare, în schimb însă patru alegători din partidul popular și astăzi sunt în prevenția pentru omorirea lui Günsberg...

Atentat asupra unui preot. Er, în 23 Octomvrie s'a întâmplat un atentat în catedrala Sf. Stefan din Viena. Un preot sluga tocmă la altar, când de-odată un domn s'a aruncat asupra lui și a început să-l sugrume. Atentatorul era profesorul pensionar, Dr. Arndt, care suferă de mania persecuției. Cu mare greutate au putut omenii din biserică să-l scape pe preot din mâinile nebunului.

Postă cu vapor. De câte-va zile trei furgone cu vapor (mar automobile) sunt întrebuințate de către direcțiunile postelor pentru adunarea în Paris a scrisorilor din Țării. Incurând tot serviciul se va face cu asemenea automobile.

Rectificare. În articolul „Dela procesul în afacerea Iancu” publicat în Nrii 219 și 220 ai fôiei noastre, s'au strecurat trei erori, pe cari ținem a le rectifica. Așa, la prima alineă din nr. 219 unde se amintesc despre „afacerea colectei monumentului lui Avram Iancu” este a-se adăuga: „și că a-și fi agitat contra națiunii maghiare”. La finea punctului 4 în loc de *ulterior* să se cetească *anterior*; în punctul 10 în loc de „și în special stîmna lui față de ordinul conferit lui”, să se cetească „și în special pula lui” etc.

Teatru german. Măne, Vineri, nu se va da reprezentația.

Despre duel.

I.

La 1887 apăruse la Innsbruck o carte, care trata despre duel și era scrisă de Dr. C. Helfer*).

Popularul scriitor austriac P. K. Rosegger anunțând în revista sa**)) acea carte, scria următoarele:

„Principiul duelului, cum ni-se prezentă astăzi erăși la suprafață, ca semn al unui curent de sălbătécie, nu pôte lăsa pe nimeni indiferent. Ori-cine va trebui să se pronunțe s'eu pentru duel, s'eu contra duelului. Eu sunt până în momentul de față adversar al duelului eu consider duelul drept calamitate și prostie, ér în ramificațiile sale mai inofensive drept lucru copilăresc și ridicol. Ași dori însă, — în cazul în care n'ași avé dreptate — să mă convingă de-va despre contrariul. Ași dori deci, ca aderent al duelului să citescă numita lucrare și să o combată punct de punct cu înconștientitate și rațiune. Dacă reușesc unul mă convertesc. Nu va reuși însă, dacă rațiunea stă pe partea adversarilor duelului, ér în privita rațiunii poți să protestezi, să îmblătești la frasă, să îți place, — rațiunea rămâne invincibilă. Rațiunea stinge ori-ce strălucire, cu care duelul caută a-se justifica și împodobi. Dacă vré să vadă dovedit acest lucru în mod logic și cu spirit și cu căldura unei convingeri morale, acela să citescă cartea de Dr. Helfer: „Das Duell vor dem Forum Vernunft“.

Așa judecă Rosegger, unul din cei mai valoroși scriitori contemporani asupra duelului.

Va răspunde cine-va: Cestiunea de educație. Cum să poți aștepta dela un Rosegger să reprezinte principiul cavaleries-

mului, Rosegger, care până la etatea sa de două-zeci și nu s'au călî de ani nu prinsese nici o armă în mână, el care până la acea etate stătea ascuns și neunoscut în munții Stiriei, ocupându-se cu câmpirea hainelor, ca croitor de era. El să aibă o concepțiune corectă despre onoare și despre mijlocele, prin cari cine-va o pôte apăra?...
 În timpul din urmă duelurile sunt erăși la ordinea zilei. Și se vorbește despre ele nu atâta pentru-că se petrec, ci pentru-că se găesc totu-și bărbați destul de curagioși, — și anume și de aceia, cari n'au fost croitori, ca Rosegger,—cari să țină piept cu falsa concepțiă a onoarei și să refuze repararea ei prin arme.

Este cunoscut cazul primarului din Viena, Dr. Lueger, care a fost provocat mai deunăzi la duel de către un cavaler jidan, pentru-că acesta se simțea ofensat prin unele enunțări ale primarului, făcute în consiliul comunal.

Dr. Lueger de alt-fel nu se declară pentru prima-ora contra duelului. S'au mai găsit înainte cu vr'o de zece ani alți jidovi din redacțiia diarului „Pester Lloyd”, cari au crezut, că vor pute înlătura un adversar atât de periculos pe calea duelului. Lueger a refuzat și atunci și refuzul acela nu l'a disqualificat. El este și astăzi primarul unei reședințe imperiale și lucrează pentru emanciparea poporului creștinesc de sub diferitele juguri economice și morale și între altele și de sub robia opiniei cu desăvîșire greșite, că adevăra onorea s'ar pute repara prin duel.

Un alt bărbat de frunte, principele Löwenstein, care fiind oficer a avut curajul a-se pronunța a fi din principiu contra duelului, din care cauză a fost reformtat, convoca dîlele acestea o întrunire în Lipsca. O întrunire contra duelului! Au participat la acea întrunire o mulțime de bărbați însemnați din toate păturile societății și e justificată speranța omenilor de bine, că din orașul Lipsca, unde rațiunea a serbat atâtea triumfuri prin scuterea la ivelă a atâtor opere importante, — va porni și de astădată o mișcare salutară, care generalizându-se, va sfîrși prin eliminarea obiceiului barbar al duelului dintre mijlocele prin cari cine va pôte obține repararea onoarei insultate.

În această ordine de idei, credem, că nu va fi inutil a lăsa să se audă vocea rațiunii în cestiunea duelului. Vom urma în această espunere a noastră principiile stabilite de Dr. Helfer:

După forma sa duelul este o luptă între doi, care țintesc la rănire s'eu omor și se face pe baza autorității private a luptătorilor, după stabilirea antecedentă a timpului, locului, armelor etc. La duel vin în considerare așa-der trei momente: 1) Ca să fie basat pe autoritatea privată a luptătorilor. 2) Ca să țintescă la rănire s'eu omor și 3) Să se facă după stabilirea antecedentă a timpului, locului, armelor etc. Dacă lipsesc una dintre aceste trei condițiuni, lupta între doi nu mai este duel, nici în accepțiunea comună a limbii, nici în codul penal — căci și codul penal încă se ocupă cu noțiunea duelului, din păcate însă mai mult cu noțiunea, decât cu esența.

Doi flăcăi de țeran, cari se iau la bătaie cu pumnii, cu ciomegele s'eu chiar cu arme ascuțite, nu se pot lăuda că „au duelat”, din cauza unui defect pe formă.

Scopul duelului de astăzi se dîce a fi onorea. Onoarea este idolul, căruia un păgânism modern îi aduce jertfă și sîrbie de sînge.

Un atac conștient și premeditat asupra vieții deapropelului, cu egala primejdie a propriei vieți, după rațiune și conștienta naturală fără îndoială numai atunci este permis, dacă se urmărește un scop, care stă în proporțiune cu valoarea vieții. S'eu pôte aderenți principiului duelului sunt de părere, că omul este stăpînul absolut al vieții sale, așa că pe nimeni nu privesc, decât doi se înțeleg între sine, ca să se împuse reciproc, decât reușesc s'o facă acesta? Cu o asemenea părere cred, că e de prisos a sta de vorbă. Ea se judecă singură.

Primejdierea intenționată a vieții proprii s'eu străine, după rațiune și conșientă, nu este admisibilă, ci este o întreprindere criminală, o nedreptate condamabilă, afară de cazul, când acesta este necesară pentru ajungerea unui scop de importanță echivalentă.

Triumfând îmi va răspunde adherentul principiului duelului, „bărbatul de onoare”, că onoarea îi este mai scumpă, decât viața, prin urmare pôte, ba chiar trebuie la cas de nevoie, să-și pună viața pentru onoare.

Când însă este vorba despre onoare, trebuie să distingem între onoare și onoare. De-asupra stă adevărata, veritabila, intrinseca onoare a omului. În ce constă această? Onoarea intrinsecă a omului este identică cu valoarea lui obiectivă. Tot ce împrumută unui om o valoare veritabilă intrinsecă presupune și onoarea sa intrinsecă. Talentele și capabilitatea, calitățile spiritului și ale inimii, știința și putința, mai cu sémă însă hărnicia morală, virtutea, perseveranța neștrămutată în convingerea mai bună și în conșientă, alcătuiesc valoarea intrinsecă și în același timp adevărata, intrinseca onoare a omului. De sigur, și curajul manifestat în fața primejdiilor amenințătoare împrumută omului valoare, cu deosebire când vocațiunea specială îi impune cerințe mai mari în direcțiunea aceasta, ca d. e. la un soldat. Dér adevărutul și virtuosul curaj este tot așa de îndepărtat de temeritatea irațională, care caută primejdia fără nici un scop, ca și de slăbiciunea lășă și de șovăirea, care să dă îndărăt în fața unei jertfe, cerute de o cauză bună.

Delaletca.

Răsboiul din Africa-de-Sud.

Adî se ține în Londra un important consiliu de miniștri, care probabil va decide în cestiunea răsboiului sud-african. Se dîce, că o parte a miniștrilor vor desaproba energie politica lui Chamberlain și că s'eu acei miniștrii, s'eu Chamberlain, Balfour și Brodrick vor demisiona.

„Daily Express” este informat, că ministru-președinte Salisbury se va reintorci la Londra în urma expresiei dorințe a Regelui. Regele să fi dat a-se înțelege, că răsboiul trebuie încheiat înainte de încoronare și cu ori-ce mijloce rezistența Burilor trebuie înfrântă.

În *Lissabona* a sosit o telegramă, după care Burii au surprins mai multe patrulare englese și au prins câte-va sute de soldați engleși, cărora li-au dat însă drumul după-ce i-au desarmat și li-au luat toate proviziunile.

*

„Exchange News” vorbind despre situația în Africa-de-Sud scrie:

Guvernul engles ar trebui pus sub acuză și fiind-că dela începutul răsboiului a tănuit starea adevărată a lucrurilor, așa că adî nu-și pot face o iconă asupra situației nici aceia, cari dî de dî au urmărit cu atențiune încordată mersul lucrurilor. După telegramele englese, Kitchener a secerat atâtea victorii; Transvaalul, Oранже, Natal și colonia Cap au fost curățite de atâtea-ori de Burî; a prins luptători burî și a ucis așa de mulți, că într-adevăr ar fi egal cu minunea, decât s'ar mai afla un singur luptaci bur. Dér toate acestea nu corespund adevărului, căci fapt este, că de un an Englesii n'au mers un pas înainte, ba decât vom lua în considerare răsboiul din Cap, trebuie s'o spunem, că a noastră cauză stă adî mai rău, decât înainte c'un an.

Nu oredem, continuă „Exchange News”, că vom pierde colonia Cap; ba nu oredem nici aceea, că cele două Republici sud-africane își vor recăștiga independența. Credem însă, că cu conducerea de până acum și cu modul actual de a lupta, răsboiul acesta are să dureze timp neprevăzut și va pretinde încă de aici înainte dela noi jertfe uriașe, cari de sigur nu vor fi în proporțiă cu victoria. Nu putem garanta succesul, decât deșăfurând mai multă conșientă și mai puțină neumanitate. Cu modul actual de a purta răsboiul vom ajunge

la totă întâmplarea acolo, ca numele de engles să fiă cel mai urgisit în lume și că precum odinioară se însuflețiau de noi toate națiunile globului, așa se vor întorci de către noi și ne vor pune în rîndul asupritorilor de popore.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Onorata Academiă Română din București, în urma „Apelului” adresat pe cale privată și publicat și în Nr. 96 a. c. din „Gazeta Transilvaniei”, la adresa subscrișului sa trimis gratis următoarele 26 cărți în preț de 120 lei 60 bani pentru augmentarea bibliotecii departămentului „Giurgiu” al Reuniunii inv. români gr. cat. din Arhidieceasa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș:

1) Opurile lui Caiu Corneliu Tacit, traduse de Gavril I. Munteanu. 2) Comențările lui Caiu Iuliu Caesar, traduse de D. Caianu. 3) Filipicele lui Cicerone, traduse de Dim. Ang. Laurian. 4) Istoria Romană dela Nerone până la Alexandru Sever, traduse de Anghel Demetrescu. 5—6) Două es., Sărbătorile la Români de Sim. Fl. Marian, volum I și II. 7) Cimiliturile Romanilor, de Artur Garovei. 8) Igiena Țeranului, de Dr. N. Manolescu. 9) Igiena Țeranului român, de Dr. Gheorghe Crăiniceanu. 10—11) Istoria imperiului otoman, două es. partea I și II-a de Demetriu Cantemir principe al Moldovei, tradusă de Dr. Iosif Hodoss.

12) Glossariul, care cuprinde vorbele din limba română străine prin originea s'eu forma lor etc. de A. T. Laurian și I. C. Massim. 13—14) Dicțonarul limbii române tomul I și II de A. T. Laurian și I. C. Massim. 15) Desrobirea Țiganilor, ștergerea privilegiilor boeresci, emanciparea țeranilor, discurs rostit în Academiă Română de M. Cogălniceanu. 16) Ugrinus 1291, discurs de Ioan Pușcariu cu răspuns de B. Petriceicu-Haşden. 17) Viața și activitatea literară a Protosinghelului Naum Rîmniceanu, discurs rostit de Constantin Erbiceanu cu răspuns de Dimitrie A. Sturdza. 18) Vasile Alexandri, discurs rostit de Dumitru Olănescu cu răspunsul lui Iacob C. Negruzzi. 19) Transmiterea proprietăților înmunisante prin sângele animalelor înmunisate, discurs rostit de Dr. Victor Babeș cu răspunsul lui Nicolae Crețulescu. 20) Mihail Cogălnicean discurs, de A. D. Xenopol, cu răspunsul d-lui Dimitrie A. Sturdza. 21) Arhiepiscopul și metropolitul Andrei Barou de Șaguna discurs, rostit de Nicolae Popea, cu răspunsul d-lui Dimitrie A. Sturdza. 22—23) Episcopul Melchisedec, discurs rostit de Ioan Calinderu, cu răspuns de Dimitrie A. Sturdza, în 2 esempl. 24) Cuvânt de primire, rostit de A. Naum, cu răspunsul d-lui T. Maiorescu. 25) Studiu asupra Pălagrei, de Dr. Ioan Neagoe. 26) Vrăjji, farmede și desfarmede de Fl. Marianu.

(Va urma).

SCIRI ULTIME.

Paris, 23 Octomvrie. La dorința Franței, marile puteri se sfătuiesc acum asupra unui *demers comun* față cu Turcia, cerînd acesteia să satisfacă tratatului din Berlin în ce privește Macedonia și Armenia. Marile puteri vor mai cere garanții pentru introducerea reformelor. Tot-odată va fi pusă pe tapet cestiunea *Cretei*. Rusia cercă acum părerea Germaniei.

Bruxella, 23 Octomvrie. Scirea despre mórtea generalului Dewett e falsă. Dewett trădesc și se bucură de cea mai completă sănătate.

Londra, 23 Octomvrie. Pierderile Englesilor în decursul luni Septemvrie sunt: 98 ofițeri și 2710 soldați. Pierderile totale de până acum: 837 ofițeri și 21,452 soldați. Afară de aceștia s'au reintors acasă 2483 ofițeri și 50.840 soldați — probabil pentru-că s'au dovedit incapabili de a lupta.

Literatură.

A apărut *Istoria lumii* partea a III-a talmăcită de preotul C. Morariu, după Dr. Th. B. Welter, și se pôte procura dela Tipografia „A. Mureșianu” cu prețul de 1 coronă, plus 10 bani porto.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
 Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

*) Dr. C. Helfer „Das Duell vor dem Forum Vernunft” (Duelul înaintea forului rațiunii). Innsbruck Vereinsbuchhandlung 1887.

**) P. K. Rosegger „Heimgarten” Graz XI. 563.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**
(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga
pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru
recomandatie.)

**Cărți pentru comercianți
și funcționari de bancă:**

**Introducere în contabilitate și
contabilitatea în partidă simplă, de
I. C. Panțu.** O carte bună pentru a învăța
cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VIII
+ 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

**„Curs complet de corespondența
comercială“ de I. C. Panțu.** Conține
modele de circulare, scrisori de informațiune,
recomandatiuni și acreditive; scrisori în
comerțul cu mărfuri, comisiune și expedi-
țiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte,
monede, cupoane etc. Prețul 3 cor. 20 b.
(+ 20 b. p.)

**Un capitol din Contabilitatea du-
plă de I. C. Panțu.** Tracteză principiile con-
tabilității duble ilustrate cu diferite esem-
ple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

**Al doilea capitol din contabili-
tatea dublă, de I. C. Panțu.** Această bro-
șură conține: *afacerile de credit cambial
și afacerile de bancă.* Prețul broș. 2 corone
(+ 10 bani porto).

**Procent, Promil, Interese și Te-
oria conturilor curente de I. C. Panțu.**
Arată calcularea intereselor pe an, pe
lună și pe zile într-un mod practic; sunt
mai multe exemple explicate amănunțit.
Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Octomvrie n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.45
Renta de corone ung. 4%	92.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.15
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	92.65
Bonuri rurale croate-slavone	93.80
Impr. ung. cu premii	177.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	144.25
Renta de argint austr.	98.40
Renta de hârtie austr.	98.25
Renta de aur austr.	118.80
Losuri din 1860.	189.25
Acții de-ale Băncii austro-ungară	16.20

Acții de-ale Băncii ung. de credit.	631.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	617.—
Napoleonori.	19.02
Mărci imperiale germane	117.25
London vista	238.97 1/2
Paris vista	95.17 1/2
Rente de corone austr. 4%	95.50
Note italiene	92.15

Cursul pieței Brașov.

Din 24 Octomvrie n. 1901.

Bancnota rom. Cump.	18.96	Vënd.	19.—
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.96
Napoleonori. Cump.	19.—	Vënd.	19.02
Galbeni Cump.	11.20	Vënd.	11.30
Ruble Rusesi Cump.	—.	Vënd.	—.
Mărci germane Cump.	—.	Vënd.	—.
Lire turcesci Cump.	—.	Vënd.	—.
Scris. fonc. Albina 5%	—.	Vënd.	—.

Nr. 14612—1901.

**Vëndarea locului de Villă
din Brașov, Curmătură nr. 10.**

— Mai înainte locul morii lui G. Șerban. —

Pentru vëndarea numitului loc
de villă, se va ține la 21 Novem-
bre 1901 la 10 ore a. m. licitația
cu oferte în localul oficiului de eco-
nomiă orășenească; acolo sunt de vë-
dut condițiunile de licitația, condi-
țiunile de ofert și cele ale cumpë-
rării, stand fie-cui la dispozițiune
până în ziua de licitațiune.

Prețul strigării este 1600 corone.

Brașov, 19 Octomvrie 1901.

Magistratul orășenească.

**ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)**

sunt a se adresa subscrisiei
administratiunii. în cazul pu-
blicării unui anouciu mai mult
de odată se face scădământ
care creșce cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai
bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
felul de caractere de litere din cele mai moderne
este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce
comandă** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
în aur, argint și colorii.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUSĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couvercle, în toată mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul
tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, eta-
giul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Co-
mandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

PIVNIȚA ESZTERHAZY

în podul bătușilor!

Aduc la cunoștința On. public, că m'am asertat în timpul
din urmă cu

DIFERITE VINURI,

că pot satisface și tuturor recerincelor.

Pe lângă **Vinurile vechi escelente** recomand cu deose-
bire, Vinurile mele **prohir și negru** din podgoriile renumite
dela **Ménes**. — **Vinul** renumit din **Bolkács** pentru mis-
maș îl vind numai **cu 36 cr.** litru, pentru a desface mai mult.

291,6—6.

WILH. KOPONY.

Dinaintea Porții Vămii în Brașov

se află cea mai mare și veche

MENAGERIE

din Europa centrală, fondată în anul 1867, de
ANTON KOCZKA și FIU.

Menageria se transportă cu 40 vagoane proprii și reprezintă
o valoare de 200 000 corone.

Stă sub două corturi uriașe și un cerc de fier,
unde mai mulți de 3000 vizitatori se pot mișca ușor.

**Espositie mare Zoologică exotică
de animale selbatice din toate părțile lumii.**

Trei îmblânditori de animale curajoși, și două îmblânditoare
Ms Louise și Emilie, Mr. Jarovov, Francini și C W Kratochwil,
dau reprezentații în fie-care zi cu 30 de fiare selbatice și îmblândite

Lei, Panthere pestrițate, Leoparzi Urși, Lupi, etc.

în fie-care zi reprezentație punct la 4 p m și 7 1/2 ó. sêra
după sistemul nou, fără împușcături și larmă, numai cu bice.

Prețurile locurilor pentru espositura Zoologică: Locul I. cor. 1,
Locul II. bani 60, Locul III. bani 40. — Militarii dela sergent în
jos, gendarmii, finanții și copii sub 10 ani, plătesc jumătate.

Marele Museu anatomic

vis-à-vis de menageria s'a deschis.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoască a
serie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vind
la librăria Nic. I. Ciureu și la tremias Nepoții.